

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ Γ ΛΥΚΕΙΟΥ

1. Μετάφραση:

A. Αυτός όμως, (κύριοι) δικαστές, και βρέθηκε (έζησε) στην Ασία και έναν πολύ γενναίο άνδρα, τον πατέρα του, βοήθησε πολύ στους κινδύνους, παρηγόρησε στις ταλαιπωρίες, συγχάρηκε στη νίκη. Και αν η Ασία έχει κάποια υποψία τρυφής, οφείλουμε να επαινέσουμε τον Μουρήνα, επειδή είδε την Ασία, αλλά έζησε στην Ασία με εγκράτεια.

B. Γιατί δεν ξέρω ποιος μπορεί να αγαπά αυτόν τον οποίον φοβάται ή αυτόν που νομίζει πως τον φοβάται. (Στους τυράννους) δείχνουν εντούτοις (οι γύρω τους) υποκριτικό σεβασμό, τουλάχιστον για κάποιο χρονικό διάστημα. Αν όμως τυχαία, όπως συμβαίνει συνήθως, χάσουν την εξουσία, τότε γίνεται αντιληπτό (ή: τότε καταλαβαίνουν) πόσο στερημένοι από φίλους υπήρξαν (ή: πόσο τους έλειψαν οι φίλοι).

C. Έπειτα ο Βρούτος, αφού κλήθηκε στην κρεβατοκάμαρά (της) από τα ξεφωνητά των υπηρετιών, ήρθε για να τη μαλώσει, γιατί τάχα (κατά τη γνώμη του) είχε κλέψει την τέχνη του μανικιουρίστα. Σ' αυτόν η Πορκία είπε κρυφά: «αυτό δεν είναι μια ασυλλόγιστη πράξη μου, αλλά μια ξεκάθαρη απόδειξη της αγάπης μου για σένα που μηχανεύεσαι τέτοιο σχέδιο: Θέλησα δηλαδή να δοκιμάσω με πόση ηρεμία θα σκοτωνόμουν με σιδερένιο εργαλείο, αν το σχέδιό (σου) δεν σου πήγαινε κατ' ευχήν».

(Μονάδες 20)

2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις:

patri (A): γενική πληθυντικού / patrum

magno (A): το επίρρημα του επιθέτου στον θετικό βαθμό / magno opere ή magnopere

suspicionem (A): ονομαστική ενικού / suspicio

tempus (B): γενική ενικού και αιτιατική πληθυντικού / temporis, tempora

inopes (B): γενική πληθυντικού στον θετικό και στον συγκριτικό βαθμό στο ίδιο γένος / inopum, egentiorum

ancillarum (C): η ίδια πτώση στον ενικό αριθμό / ancillae

secreto (C): ο ίδιος τύπος στον συγκριτικό βαθμό / secretius

ferro (C): ονομαστική πληθυντικού / ferra

Μονάδες 10

3. Να αναγνωρίσετε το γραμματικό είδος και να γράψετε τους ζητούμενους τύπους των αντωνυμιών:

Αντωνυμία	Γραμματικό είδος	Ζητούμενος τύπος	Απάντηση
suo (A)	Κτητική αντωνυμία	Αιτιατική πληθυντικού, αρσενικό γένος, β' προσώπου για πολλούς κτήτορες	vestros
quandam (A)	Αόριστη επιθετική αντωνυμία	Αιτιατική ενικού ουδετέρου γένους	quoddam
quis (B)	Ερωτηματική αντωνυμία	Αφαιρετική ενικού θηλυκού γένους	quo
quem (B)	Αναφορική αντωνυμία	Αφαιρετική ενικού θηλυκού γένους	qua
tale (C)	Δεικτική αντωνυμία	Γενική ενικού αρσενικού γένους	talis

Μονάδες 5

4. Να γράψετε τους τύπους σύμφωνα με την υπόδειξη (για τους περιφραστικούς σχηματισμούς να λάβετε υπόψη το υποκείμενο):

habet (A): β' πληθυντικό προστακτικής ενεστώτα και μέλλοντα ίδιας φωνής / habete, habetote

laudare (A): γ' ενικό υποτακτικής ενεστώτα και στις δύο φωνές / laudet, laudetur

vidit (A): σουπίνο σε αιτιατική / visum

vixit (A): σουπίνο σε αφαιρετική / victu

nescio (B): β' ενικό προστακτικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής / nescito

possit (B): γ' πληθυντικό υποτακτικής παρατατικού και οριστικής μέλλοντα / possent, poterunt

metui (B): ο ίδιος τύπος στον μέλλοντα στην ίδια φωνή / metutum iri

coluntur (B): β' πληθυντικό οριστικής παρατατικού και υποτακτικής παρακειμένου ίδιας φωνής / colebamini, culti sitis

fit (B): γερουνδιακό στην ονομαστική ενικού του θηλυκού γένους / facienda

cecidērunt (B): β' ενικό υποτακτικής ενεστώτα και γ' πληθυντικό υποτακτικής υπερσυντελικού ενεργητικής φωνής / cadas, cecidissent

intellegitur (B) : γ' πληθυντικό οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα ίδιας φωνής / intellecta erunt

praeripuisset (C): ο ίδιος τύπος στον παρακειμένο ίδιας φωνής / praeripuisset

volui (C): γ' ενικό οριστικής και υποτακτικής ενεστώτα / vult, velit

essem interemptura (C): απαρέμφατο παρακειμένου ίδιας συζυγίας / interempturam fuisse

cessisset (C): γ' ενικό υποτακτικής ενεστώτα και μέλλοντα ενεργητικής φωνής / cedat, cessurum sit

Μονάδες 11

5. experiri : Αφού λάβετε υπόψη την πτώση, το γένος και τον αριθμό του υποκειμένου του experiri, να γράψετε τα απαρέμφατα και τις μετοχές όλων των χρόνων. Επίσης να γραφεί το γερούνδιο σε πτώση δοτική.

	Απαρέμφατα	Μετοχές
Ενεστώτας	experiri	experiens
Μέλλοντας	experturam esse	expertura
Παρακείμενος	expertam esse	experta
Συντ. Μέλλοντας	expertam fore	

Γερούνδιο: experiendo

Μονάδες 4

6.α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων ή φράσεων (Να δηλώσετε τον όρο που αυτές συμπληρώνουν ή προσδιορίζουν) :

gratulationi (A), quandam (A), se (B), dumtaxat (B), amoris (C), me (C), ex sententia (C)

Μονάδες 7

gratulationi: δοτική κατηγορηματική του σκοπού από το fuit

quandam: επιθετικός προσδιορισμός στο suspicionem

se: υποκείμενο στο metui (ταυτοπροσωπία). Το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου βρίσκεται σε πτώση αιτιατική και δεν παραλείπεται (λατινισμός ειδικού απαρεμφάτου).

dumtaxat: επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει ποσό και προσδιορίζει το ad tempus coluntur.

amoris: γενική αντικειμενική στο indicium

me: αντικείμενο στο essem interemptura (άμεση αυτοπάθεια)

ex sententia: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει τρόπο και προσδιορίζει το non cessisset.

6.β. ut fit plerumque : να χαρακτηρίσετε πλήρως τη δευτερεύουσα πρόταση (είδος, εισαγωγή, εκφορά, συντακτική λειτουργία).

Μονάδες 5

ut fit plerumque: δευτερεύουσα επιρρηματική απλή παραβολική πρόταση που δηλώνει τρόπο. **Εισάγεται** με τον παραβολικό σύνδεσμο *ut*. **Εκφέρεται** με οριστική, γιατί η σύγκριση αφορά δύο πράξεις ή καταστάσεις που είναι ή θεωρούνται αντικειμενική πραγματικότητα, συγκεκριμένα χρόνου ενεστώτα (*fit*), γιατί αναφέρεται στο παρόν. **Λειτουργεί** ως β' όρος σύγκρισης με α' όρο την πρόταση *quodsi forte ceciderunt*.

7. Clamore deinde ancillarum in cubiculum vocatus Brutus ad eam obiurgandam venit, quod tonsoris praeripuisset officium (C): Στη συγκεκριμένη περίοδο

i) να εντοπίσετε την περίπτωση γερουνδιακής έλξης (μονάδα 1) και να διευκρινίσετε αν η έλξη είναι υποχρεωτική ή όχι (μονάδα 1). Πώς θα ήταν διατυπωμένο χωρίς έλξη (άσχετα αν επιτρέπεται ή όχι); (μονάδες 2)

ii) να δηλώσετε την εκφορά του σκοπού ισοδύναμα με εμπρόθετη γενική του γερουνδιακού (υποχρεωτική γερουνδιακή έλξη) (μονάδες 3)

Μονάδες 7

i) *ad eam obiurgandam*: υποχρεωτική γερουνδιακή έλξη (εμπρόθετος τύπος με την πρόθεση *ad* + αιτιατική). [Βιβλίο καθηγητή, σ. 150].

Χωρίς έλξη θα ήταν διατυπωμένο ως εξής: *ad eam obiurgandum*.

ii) *eius obiurgandae causa/gratia* (υποχρεωτική γερουνδιακή έλξη)

8. Coluntur (tyranni) tamen simulatione dumtaxat ad tempus (B): Να μετατραπεί η πρόταση σε ευθεία ερώτηση ολικής άγνοιας με αναμενόμενη απάντηση καταφατική και να απαντηθεί η ερώτηση.

Μονάδες 4

Nonne coluntur (tyranni) tamen simulatione dumtaxat ad tempus?

Απάντηση: *ita (est), sic (est), certe, sane (quidem)*. Σχολικό βιβλίο, σ. 134.

9. experiri enim volui, quam aequo animo me ferro essem interemptura, si tibi consilium non ex sententia cessisset (C): Να δηλώσετε την υπόθεση και την απόδοση του εξαρτημένου-πλαγιωμένου υποθετικού λόγου (μονάδα 1) και να τον μεταφέρετε στην ευθεία-ανεξάρτητη μορφή του (μονάδες 3). Στη συνέχεια να καθορίσετε το είδος του (μονάδα 1) και να τον μετατρέψετε ώστε να δηλώνει υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα (ή το απραγματοποίητο) για το παρελθόν (μονάδες 2).

Μονάδες 7

Υπόθεση: **si tibi consilium non ex sententia cessisset**

Απόδοση: **quam aequo animo me ferro essem interemptura** (πλάγια ερωτηματική πρόταση)

Στον ευθύ λόγο:

Υπόθεση: si tibi consilium non ex sententia cesserit (οριστική συντελ. Μέλλοντα)

Απόδοση: quam aequo animo me ferro interimam? (οριστική μέλλοντα)

Ο υποθετικός λόγος εκφράζει υπόθεση ανοιχτή στο μέλλον.

Μετατροπή ώστε να δηλώνει υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα (ή το απραγματοποίητο) για το παρελθόν:

Υπόθεση: si tibi consilium non ex sententia cecisset (υποτακτική υπερσυντελικού)

Απόδοση: quam aequo animo me ferro interemissem (υποτακτική υπερσυντελικού)

10. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως Σωστές (Σ) ή Λανθασμένες (Λ) με βάση την εισαγωγή του σχολικού εγχειριδίου:

- i. Το ύφος του Ιούλιου Καίσαρα παρομοιάζεται από τους σύγχρονους μελετητές με αυτό του Ξενοφώντα. → Σ
- ii. Πηγή έμπνευσης του Κατούλλου είναι η Λεσβία. → Σ
- iii. Το *Ξενύχτι της Αφροδίτης (Pervigilium Veneris)* είναι δημιούργημα κάποιου άγνωστου ποιητή. → Σ
- iv. Ο Ιουβένκος ανήκει στον χώρο της «εθνικής» πεζογραφίας. → Λ
- v. Ο Λίβιος Ανδρόνικος μετέφρασε στα λατινικά την *Ιλιάδα* του Ομήρου. → Λ

(Μονάδες 10)

11. α. Να βρείτε τις λέξεις των κειμένων που έχουν ετυμολογική συγγένεια με τις ακόλουθες: κριτής (certissimum, secreto), φύση (fit), βέρα (vero), κύβος (cubiculum), ταγκό (dumtaxat). (5 μονάδες)

β. Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της στήλης Α με τις ετυμολογικά συγγενείς τους στη στήλη Β. (5 μονάδες)

A	B
1. diligere	A. τόλμη
2. continenter	B. τανάλια
3. volui	Γ. λέκτορας
4. forte	Δ. βούληση
5. vixit	E. βιταμίνη

1.Γ, 2.Β, 3.Δ, 4.Α, 5.Ε

(Μονάδες 10)

Γιαννακής Νικόλας